

FÖRDJUPNING

Utvärdering av prognoserna för 2017 samt 2013–2017

Samtliga undersökta prognosinstitut blev överraskade av den starka sysselsättningstillväxten, det höga offentligfinansiella sparandet och den låga timlöneutvecklingen 2017. Tvärt emot de senaste årens tendens att överskatta inflationen så underskattades i genomsnitt inflationen något 2017. För utvärderingsperioden 2013–2017 underskattade prognosinstituten i genomsnitt innevarande och nästkommande års BNP-utfall och offentligfinansiella sparande medan arbetslösheten, inflationen och reporäntan i genomsnitt överskattades. Vidare var prognosprecisionen för 2017 överlag något bättre jämfört med den genomsnittliga precisionen under perioden 2013–2017. Konjunkturinstitutet underskattade sysselsättningstillväxten och det offentligfinansiella sparandet för 2017 i mindre grad än genomsnittet för samtliga prognosinstitut medan institutet underskattade arbetslösheten och inflationen mer än genomsnittet.

INLEDNING

I Konjunkturinstitutets uppdrag ingår att redovisa och analysera prognosprecisionen i Konjunkturinstitutets prognoser. Prognosprecisionen ska också jämföras med precisionen för andra prognosinstitut, däribland regeringen. Som ett led i det arbetet utförs årligen en prognosutvärdering som publiceras i april eller maj i form av en specialstudie på Konjunkturinstitutet. Denna fördjupning sammanfattar årets specialstudie.⁷⁴

Utvärdering av prognoserna för 2017

STOR UNDERSKATTNING AV SYSSELSÄTTNINGEN OCH DET OFFENTLIGFINANSIELLA SPARANDET

I tabell 17 redovisas de 11 undersökta prognosinstituten medelfel för åtta nyckelvariabler. Samtliga undersökta prognosinstitut blev överraskade av den starka sysselsättningstillväxten på 2,3 procent och den, med hänsyn till konjunkturläget, låga timlöneutvecklingen på 2,5 procent. Bakom den starka sysselsättningstillväxten låg framför allt en mycket stark sysselsättningsökning bland utrikes födda. Trots den oväntat starka sysselsätt-

⁷⁴ "Utvärdering av makroekonomiska prognoser", Specialstudie, KI.nr: 2018:11, Konjunkturinstitutet, 2018.

Utfall och prognosfel

Utfall avser i detta kapitel alltid det först publicerade utfallet för hela det aktuella året, även om reviderade utfall har publicerats eller kommer att publiceras. (Angående lönestatistik, se fotnot till tabell 17).

Prognosfelet definieras här som utfallet minus prognosen. Ett positivt prognosfel innebär alltså att ett prognosinstitut vid det aktuella tillfället har underskattat utfallet, och ett negativt prognosfel innebär en överskattning.

Medelfelet är det aritmetiska medelvärdet av prognosfelet för prognoser gjorda under en viss tidsperiod. Medelfelet visar hur mycket prognoserna i genomsnitt avviker från utfallet. Medelfelet ger därmed en indikation på om prognosinstituten prognoser under den aktuella tiden systematiskt under- eller överskattat utfallen.

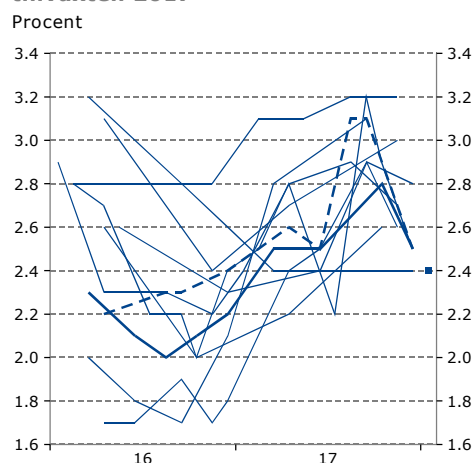
Mått på prognosprecision

Medelabsolutfelet är det aritmetiska medelvärdet av absolutbeloppen av prognosfelet för prognoser gjorda under en viss tidsperiod. Detta mått bortser alltså från om prognosfelet är positiva eller negativa.

Medelkvadratfelet är det aritmetiska medelvärdet av de kvadrerade prognosfelet för prognoser gjorda under en viss tidsperiod. Liksom medelabsolutfelet bortser detta mått från om prognosfelet är positiva eller negativa. Att felet i detta mått kvadreras innebär att stora prognosfel bidrar mer än proportionellt till medelvärdet, vilket inte är fallet med medelabsolutfelet.

Rotmedelkvadratfelet är kvadratroten ur medelkvadratfelet. Det innehåller alltså samma information som medelkvadratfelet men är storleksmässigt jämförbart med medelfelet och medelabsolutfelet.

Diagram 137 Prognoser för BNP-tillväxten 2017

Anm. Tjock heldragen linje visar Konjunkturinstitutet, tjock streckad linje visar regeringen, tunna heldragna linjer visar övriga prognosinstitut. Punkten visar det första publicerade utfallet.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

ningstillväxten blev löneutvecklingen oväntat svag. Även det offentligfinansiella sparandet på 1,1 procent underskattades stort av samtliga institut, bland annat eftersom skatteinkomsterna växte snabbare än prognostiserat. Under 2016 tenderade många prognosinstitut att underskatta 2017 års BNP-tillväxt för att sedan överskatta den under 2017 (se diagram 137). Sammantaget ger detta medelfel nära noll för BNP-tillväxten. Prognosinstituten tenderade att under 2016 och 2017 revidera upp prognoserna för både arbetslösheten och KPI-inflationen 2017 med en svag genomsnittlig underskattning som följd (se diagram 138 och diagram 139). Omvänt mönster kan skönjas i prognoserna för reporäntan där utfallet i genomsnitt överskattades något (se diagram 140).

Tabell 17 Medelfel för prognoser för 2017 publicerade under 2016 och 2017

Procentenheter

	BNP	Syss.-sättn.	Arb.-löshet ¹	Tim-lön ²	KPI	KPIF	Repo-ränta ³	Off. fin. spar. ⁴
ESV	0,27	0,92	0,16	-0,56	0,24	0,27	-0,17	0,94
HUI	-0,37		-0,02		0,26	0,10	-0,22	
KI	0,07	0,59	0,21	-0,51	0,30	0,26	-0,17	0,81
LO	-0,40	0,60	0,13	-0,45	0,20	0,23		
NO	0,15	1,24	-0,02		0,20	0,28	0,02	1,18
Reg	-0,16	0,40	0,20	-0,50	0,24	0,24	-0,04	0,83
RB	-0,13	0,74	0,01	-0,54	0,09	0,15	-0,06	0,76
SEB	-0,58	0,50	0,28	-0,43	0,26	0,35	-0,31	0,84
SHB	0,05	1,40	-0,08	-1,00	0,08	0,18	-0,25	
SN	-0,03	0,60	0,03		0,25	0,25	-0,03	
SB	-0,16	0,58	0,18	-0,59	-0,06	0,20	-0,13	0,86
Medel-värde	-0,12	0,76	0,10	-0,57	0,19	0,23	-0,14	0,89

Anm. Prognosinstituten är Ekonomistyrningsverket (ESV), Handelsutredningsinstitutet (HUI), Konjunkturinstitutet (KI), Landsorganisationen (LO), Nordea (NO), regeringen (Reg), Riksbanken (RB), Skandinaviska Enskilda Banken (SEB), Handelsbanken (SHB), Svenskt näringsliv (SN) och Swedbank (SB).

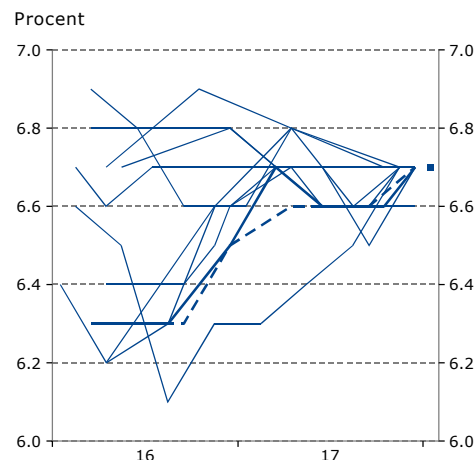
¹ Procent av arbetskraften. ² Enligt konjunkturlönestatistiken. Ett väntevärdesriktigt utfall för löneökningstakten 2017 publiceras först i februari 2019. Här används därför KI:s prognos i mars 2018 som approximation av utfallet. ³ Vid årets slut, procent. Riksbankens kvartalsprognoser har interpolerats till dagsvärden för att få fram ett värde i slutet av året. ⁴ Procent av BNP. Kursiverade siffror anger det prognosinstitut med medelfel närmast noll för respektive variabel.

Alla prognosinstitut publicerar inte prognoser på samtliga variabler. Handelsbanken publicerar ibland bara prognoser för kalenderkorrigerad BNP-tillväxt; dessa prognoser har med hjälp av KI:s realtidskalender räknats om till prognoser för faktisk BNP-tillväxt.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Konjunkturinstitutets underskattning av sysselsättningstillväxten och det offentligfinansiella sparandet var något mindre än genomsnittet för alla prognosinstitut. För arbetslösheten och in-

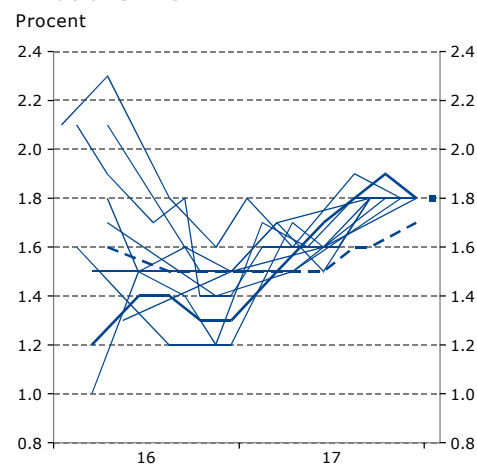
Diagram 138 Prognoser för arbetslösheten 2017

Anm. Tjock heldragen linje visar Konjunkturinstitutet, tjock streckad linje visar regeringen, tunna heldragna linjer visar övriga prognosinstitut. Punkten visar det första publicerade utfallet.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 139 Prognoser för KPI-inflationen 2017

Anm. Tjock heldragen linje visar Konjunkturinstitutet, tjock streckad linje visar regeringen, tunna heldragna linjer visar övriga prognosinstitut. Punkten visar det första publicerade utfallet.

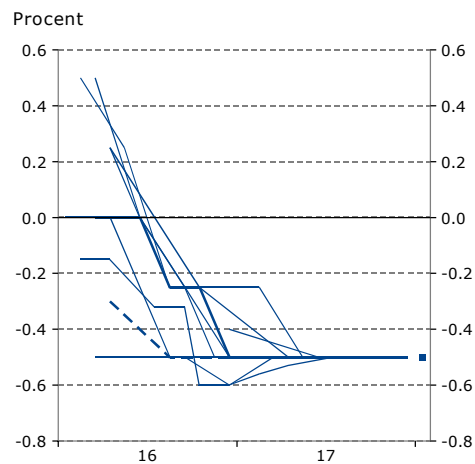
Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

flationen var däremot Konjunkturinstitutets underskattning något större än genomsnittet. Regeringen var det prognosinstitut som i genomsnitt underskattade sysselsättningstillväxten minst 2017. För övriga variabler är regeringens systematiska fel nära genomsnittet för alla prognosinstitut. Riksbanken tillhör de prognosinstitut med lägst underskattning av inflationen 2017.

SMÅ SKILLNADER I PROGNOSPRECISION MED NÅGRA FÅ UNDANTAG

Mätt med medelabsolutfelet (se tabell 18), som bortser från om prognosfelen är positiva eller negativa och där små och stora prognosfel ”bestraffas” proportionellt, var precisionen i Konjunkturinstitutets prognoser klart bättre än genomsnittet för BNP-tillväxten och det offentligfinansiella sparandet. Samtidigt var Konjunkturinstitutet det prognosinstitut med störst medelabsolutfel för KPI-inflationen. Regeringen utmärker sig som det prognosinstitut med lägst medelabsolutfel för sysselsättningen och Riksbanken tillhör de institut med lägst medelabsolutfel för arbetslösheten, KPI-inflationen och det offentligfinansiella sparandet. Svenskt näringsliv har i särklass lägst medelabsolutfel för BNP-tillväxten 2017. För de flesta prognosvariabler uppvisar dock prognosinstituten mycket likartade medelabsolutfel varför skillnader inte ska överbetonas.

Diagram 140 Prognoser för reporäntan i slutet av 2017

Anm. Tjock heldragen linje visar Konjunkturinstitutet, tjock streckad linje visar regeringen, tunna heldragna linjer visar övriga prognosinstitut. Punkten visar reporänteutfalet i slutet av 2017.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 18 Medelabsolutfel för prognoser för 2017 publicerade under 2016 och 2017

Procentenheter

	BNP	Syss.- sättn.	Arb.- löshet	Tim- lön	KPI	KPIF	Repo- ränta	Off. fin. spar.
ESV	0,44	0,92	0,16	0,56	0,24	0,27	0,17	0,97
HUI	0,37		0,07		0,26	0,10	0,22	
KI	0,22	0,61	0,21	0,51	0,32	0,26	0,17	0,81
LO	0,40	0,60	0,18	0,45	0,20	0,23		
NO	0,52	1,24	0,08		0,20	0,28	0,02	1,28
Reg	0,24	0,42	0,20	0,50	0,24	0,24	0,05	0,83
RB	0,30	0,74	0,01	0,54	0,16	0,17	0,11	0,79
SEB	0,58	0,50	0,28	0,43	0,26	0,35	0,31	0,84
SHB	0,25	1,40	0,08	1,00	0,23	0,18	0,25	
SN	0,08	0,60	0,08		0,25	0,25	0,03	
SB	0,26	0,58	0,20	0,59	0,16	0,20	0,13	0,96
Medel- värde	0,33	0,76	0,14	0,57	0,23	0,23	0,15	0,93

Anm. Prognosinstituten är Ekonomistyrningsverket (ESV), Handelsutredningsinstitut (HUI), Konjunkturinstitutet (KI), Landsorganisationen (LO), Nordea (NO), regeringen (Reg), Riksbanken (RB), Skandinaviska Enskilda Banken (SEB), Handelsbanken (SHB), Svenskt näringsliv (SN) och Swedbank (SB).

Variabeldefinitioner finns i tabell 17. Alla prognosinstitut publicerar inte prognoser på samtliga variabler. Handelsbanken publicerar ibland bara prognoser för kalenderkorrigerad BNP-tillväxt; dessa prognoser har med hjälp av KI:s realtidskalender räknats om till prognoser för faktisk BNP-tillväxt. Kursiverade siffror anger det prognosinstitut med lägst medelabsolutfel för respektive variabel.

Källa: Konjunkturinstitutet.

LIKNADE BILD MED ROTMEDELKVADRATFELET MEN SPRIDNINGEN NÅGOT STÖRRE

I beräkningen av medelabsolutfelen i tabell 18 hanteras varje enskilt prognosfel proportionellt, vilket kan ses som en rimlig värdering av prognosfelen av prognos användaren. Ett annat sätt att bedöma prognosprecision är att använda sig av rotmedelkvadratfelet där prognosfelen i stället kvadreras. Detta medför att stora över- och underskattningar ”bestraffas” extra hårt (se förklaringen i marginalen på sidan 79). I teoretisk litteratur antas denna egenskap ofta vara en annan högst rimlig approximation av hur prognos användare ser på prognosfel. Dessa mått kan ge olika bild av prognosprecisionen och i prognosutvärderingar redovisas i regel båda två.⁷⁵ Då rotmedelkvadratfelet i stället används som mått på prognosprecision stiger spridningen något

⁷⁵ Kvaliteten på en prognos beror på vilka prognosfel som görs och hur skadliga dessa fel är för de beslutsfattare som ska använda prognoserna som beslutsunderlag. Denna värdering av prognosfel fångas upp av den så kallade förlustfunktionen. Om beslutsfattarna har en symmetrisk linjär förlustfunktion, vilket innebär att skadan av ett prognosfel är proportionell mot felets absoluta storlek, så avgör medelabsolutfelet vilken prognosmakare som gör de bästa prognoserna. Om förlustfunktionen i stället är kvadratisk, vilket innebär att skadan ökar med kvadraten av prognosfelet, så är medelkvadratfelet det rätta måttet. Förlustfunktionen är dock

mellan prognosinstituten (se tabell 19). Men fortfarande är spridningen att beteckna som liten och skillnader mellan prognosinstituten ska inte överdrivas. Inte heller påverkas rangordningen mellan prognosinstituten nämnvärt.

Tabell 19 Rotmedelkvadratfel för prognoser för 2017 publicerade under 2016 och 2017

Procentenheter

	BNP	Syss.- sättn.	Arb.- löshet	Tim- lön	KPI	KPIF	Repo- ränta	Off. fin. spar.
ESV	0,51	1,05	0,19	0,64	0,34	0,31	0,31	1,15
HUI	0,45		0,10		0,36	0,10	0,41	
KI	0,25	0,74	0,26	0,57	0,38	0,31	0,26	0,99
LO	0,48	0,70	0,26	0,52	0,25	0,30		
NO	0,54	1,26	0,11		0,23	0,30	0,04	1,42
Reg	0,35	0,56	0,25	0,55	0,25	0,25	0,10	1,06
RB	0,37	0,89	0,03	0,62	0,21	0,22	0,17	0,95
SEB	0,60	0,61	0,33	0,51	0,35	0,41	0,47	1,08
SHB	0,26	1,40	0,11	1,00	0,26	0,21	0,40	
SN	0,11	0,82	0,09		0,31	0,29	0,06	
SB	0,32	0,68	0,26	0,66	0,23	0,26	0,25	1,14
Medel- värde	0,39	0,87	0,18	0,63	0,29	0,27	0,25	1,11

Anm. Prognosinstituten är Ekonomistyrningsverket (ESV), Handelsutredningsinstitut (HUI), Konjunkturinstitutet (KI), Landsorganisationen (LO), Nordea (NO), regeringen (Reg), Riksbanken (RB), Skandinaviska Enskilda Banken (SEB), Handelsbanken (SHB), Svenskt näringsliv (SN) och Swedbank (SB).

Variabeldefinitioner finns i tabell 17. Alla prognosinstitut publicerar inte prognoser på samtliga variabler. Handelsbanken publicerar ibland bara prognoser för kalenderkorrigerad BNP-tillväxt; dessa prognoser har med hjälp av KI:s realtidskalender räknats om till prognoser för faktisk BNP-tillväxt. Kursiverade siffror anger det prognosinstitut med lägst rotmedelkvadratfel för respektive variabel.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Utvärdering av prognoserna för 2013–2017

För att kunna bedöma om prognosfelen för 2017 varit särskilt stora eller små kan det vara värdefullt att sätta dem i relation till motsvarande resultat över en längre tidsperiod. Ett annat skäl till att jämföra prognoser för fler än ett utfallsår är att reducera slumpens påverkan på resultaten. I detta avsnitt jämförs därför Konjunkturinstitutets medelfel och prognosprecision med övriga prognosinstituts för perioden 2013–2017. Valet att utvärdera prognoserna för just de sista fem utfallsåren är resultatet av en

ett teoretiskt begrepp. I praktiken känner man normalt inte till den relevanta förlustfunktionen, som för övrigt inte behöver stämma med någon av de två här beskrivna varianterna. Vid utvärderingar av prognoser görs därför ett implicit eller explicit antagande om vilken förlustfunktion som ska användas. Båda de två ovan nämnda måtten och förlustfunktionerna kan ses som rimliga och är flitigt använda vid prognosutvärderingar.

avvägning mellan att inte ha med för få år, då slumpen spelar stor roll, och att inte ha för många år för att resultaten ska kunna anses spegla nuvarande prognosmetoder.

STOR UNDERSKATTNING AV INNEVARANDE ÅRS OFFENTLIGFINANSIELLA SPARANDE

Samtliga prognosinstitut har i genomsnitt underskattat innevarande års utfall för BNP-tillväxten och det offentligfinansiella sparandet 2013–2017 men har i genomsnitt överskattat innevarande års utfall för övriga variabler. Med undantag för det offentligfinansiella sparandet har dock de systematiska felen i genomsnitt varit relativt små med små skillnader mellan prognosinstituten. Samtliga prognosinstitut har underskattat innevarande års utfall för BNP-tillväxten under denna period och i genomsnitt är denna underskattning knappt 0,2 procentenheter. Den genomsnittliga överskattningen av arbetslösheten är mycket liten, mindre än 0,1 procentenhet. Med undantag för LO har samtliga prognosinstitut överskattat innevarande års KPI- och KPIF-utfall. I de flesta fall har dock dessa överskattningar varit små. Den genomsnittliga överskattningen av KPI-inflationen beror delvis på att samtliga prognosinstitut samtidigt överskattat innevarande års reporänta.⁷⁶ Underskattningen av det offentligfinansiella sparandet var i genomsnitt för de utvärderade prognosinstituten (regeringen, Konjunkturinstitutet och ESV) relativt stor, ca 0,5 procentenheter.

⁷⁶ Överskattningen av reporäntan bidrar till överskattning av KPI-inflationen eftersom ränteeffekter ingår i KPI-korgen.

Tabell 20 Medelfel för prognoser för innevarande år, 2013–2017

Procentenheter

	BNP	Arb.-löshet	KPI	KPIF	Repo-ränta	Off.fin. spar.
ESV	0,25	-0,05	-0,05	-0,02	-0,14	0,54
HUI	0,18	-0,04	-0,11		-0,14	
KI	0,20	-0,05	-0,03	-0,01	-0,09	0,52
LO	0,14	-0,08	-0,01	0,02		
NO	0,11	-0,08	-0,08	-0,04	-0,15	
Reg	0,21	-0,04	-0,05	-0,03	-0,15	0,41
RB	0,17	-0,04	-0,06	-0,03	-0,10	
SEB	0,01	0,03	-0,01	-0,01	-0,09	
SHB	0,16	-0,08	-0,09	-0,06	-0,14	
SN	0,15	-0,05	-0,15	-0,04	-0,23	
SB	0,14	-0,04	-0,14	-0,05	-0,14	
Medel-värde	0,16	-0,05	-0,07	-0,03	-0,14	0,49

Anm. Prognosinstituten är Ekonomistyrningsverket (ESV), Handelsutredningsinstitutet (HUI), Konjunkturinstitutet (KI), Landsorganisationen (LO), Nordea (NO), regeringen (Reg), Riksbanken (RB), Skandinaviska Enskilda Banken (SEB), Handelsbanken (SHB), Svenskt näringsliv (SN) och Swedbank (SB). Variabeldefinitioner finns i tabell 17.

Alla prognosinstitut publicerar inte prognoser på samtliga variabler. LO och Handelsbanken publicerar ibland bara prognoser för kalenderkorrigerad BNP-tillväxt; dessa prognoser har med hjälp av KI:s realtidskalender räknats om till prognoser för faktisk BNP-tillväxt. Kursiverade siffror anger det prognosinstitut med medelfel närmast noll för respektive variabel.

Källa: Konjunkturinstitutet.

NÄSTKOMMANDE ÅRS INFLATION OCH REPORÄNTA HAR KRAFTIGT ÖVERSKATTATS

I regel är de systematiska felen i prognoserna för nästkommande års utfall större än för innevarande år (se tabell 21). Exempelvis är den genomsnittliga överskattningen av nästkommande års KPI-utfall och reporänteutfall stor, knappt 0,8 procentenheter vardera, vilket är betydligt större än överskattningen för innevarande års utfall. Den genomsnittliga överskattningen av nästkommande års KPIF-utfall är knappt 0,4 procentenheter. Det genomsnittliga medelfelet för nästkommande års BNP-tillväxt och arbetslöshet är lik den för innevarande år, dock är spridningen mellan prognosinstituten nu något större. Till exempel underskattade Nordea BNP-tillväxten med i genomsnitt ca 0,4 procentenheter medan Handelsbanken i genomsnitt har varit marginellt för optimistisk. Regeringen, Konjunkturinstitutet och ESV har i genomsnitt 2013–2017 underskattat nästkommande års utfall för offentligfinansierat sparande med ca 0,6 procentenheter, med små skillnader mellan prognosinstituten.

Tabell 21 Medelfel för prognoser för nästkommande år, 2013–2017

Procentenheter

	BNP	Arb.- löshet	KPI	KPIF	Repo- ränta	Off.fin. spar.
ESV	0,30	-0,03	-0,58	-0,25	-0,84	0,66
HUI	0,01	-0,09	-0,74		-0,86	
KI	0,15	-0,05	-0,42	-0,24	-0,56	0,58
LO	0,14	-0,23	-0,55	-0,29		
NO	0,38	-0,19	-0,77	-0,31	-0,79	
Reg	0,10	0,03	-0,65	-0,37	-0,53	0,54
RB	0,03	0,02	-0,96	-0,50	-0,82	
SEB	0,11	0,01	-0,51	-0,23	-0,62	
SHB	-0,02	-0,22	-1,01	-0,38	-0,74	
SN	0,28	-0,12	-1,01	-0,48	-0,80	
SB	0,06	-0,04	-1,19	-0,52	-0,89	
Medel- värde	0,14	-0,08	-0,76	-0,36	-0,75	0,59

Anm. Prognosinstituten är Ekonomistyrningsverket (ESV), Handelsutredningsinstitut (HUI), Konjunkturinstitutet (KI), Landsorganisationen (LO), Nordea (NO), regeringen (Reg), Riksbanken (RB), Skandinaviska Enskilda Banken (SEB), Handelsbanken (SHB), Svenskt näringsliv (SN) och Swedbank (SB). Variabeldefinitioner finns i tabell 17.

Alla prognosinstitut publicerar inte prognoser på samtliga variabler. LO och Handelsbanken publicerar ibland bara prognoser för kalenderkorrigerad BNP-tillväxt; dessa prognoser har med hjälp av KI:s realtidskalender räknats om till prognoser för faktisk BNP-tillväxt. Kursiverade siffror anger det prognosinstitut med medelfel närmast noll för respektive variabel.

Källa: Konjunkturinstitutet.

GENERELLT SMÅ SKILLNADER I PROGNOSPRECISION I PROGNOSENA FÖR INNEVARANDE ÅRS UTFALL

Medelabsolutfelen för prognoser för innevarande års arbetslöshet, inflation och reporänta 2013–2017 är i genomsnitt mycket små, 0,10–0,15 procentenheter, med små skillnader mellan prognosinstituten (se tabell 22).⁷⁷ Det genomsnittliga medelabsolutfelen för innevarande års BNP-tillväxt och offentligfinansiella sparande är desto större, ca 0,5 procentenheter.

⁷⁷ Av utrymmesskäl diskuteras endast medelabsolutfelen i detta avsnitt. Rotmedelkvadratfelen ger dock en liknande bild (se "Utvärdering av makroekonomiska prognoser", Specialstudie, KI.nr: 2018:11, Konjunkturinstitutet, 2018).

Tabell 22 Medelabsolutfel för prognoser för innevarande år, 2013–2017

Procentenheter

	BNP	Arb.- löshet	KPI	KPIF	Repo- ränta	Off.fin. spar.
ESV	0,45	0,11	0,10	0,08	0,15	0,55
HUI	0,46	0,08	0,15		0,15	
KI	0,38	0,11	0,10	0,06	0,12	0,54
LO	0,48	0,12	0,09	0,08		
NO	0,47	0,10	0,11	0,09	0,19	
Reg	0,53	0,12	0,16	0,16	0,15	0,49
RB	0,43	0,06	0,13	0,10	0,13	
SEB	0,60	0,12	0,12	0,10	0,12	
SHB	0,44	0,12	0,14	0,09	0,14	
SN	0,38	0,13	0,19	0,11	0,24	
SB	0,46	0,17	0,17	0,13	0,16	
Medel- värde	0,46	0,11	0,13	0,10	0,15	0,53

Anm. Prognosinstituten är Ekonomistyrningsverket (ESV), Handelsutredningsinstitutet (HUI), Konjunkturinstitutet (KI), Landsorganisationen (LO), Nordea (NO), regeringen (Reg), Riksbanken (RB), Skandinaviska Enskilda Banken (SEB), Handelsbanken (SHB), Svenskt näringsliv (SN) och Swedbank (SB). Variabeldefinitioner finns i tabell 17.

Alla prognosinstitut publicerar inte prognoser på samtliga variabler. LO och Handelsbanken publicerar ibland bara prognoser för kalenderkorrigerad BNP-tillväxt; dessa prognoser har med hjälp av KI:s realtidskalender räknats om till prognoser för faktisk BNP-tillväxt. Kursiverade siffror anger det prognosinstitut med lägst medelabsolutfel för respektive variabel och prognoshorisont.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Konjunkturinstitutet tillhör de prognosinstitut med lägst medelabsolutfel för innevarande års BNP-tillväxt, inflation och reporänta. Riksbanken har lägst medelabsolutfel för innevarande års arbetslöshet och regeringen har lägst medelabsolutfel för det offentligfinansiella sparandet.

MARKANT SÄMRE PROGNOSPRECISION FÖR NÄSTKOMMANDE ÅRS INFLATION OCH REPORÄNTA

Prognosprecisionen för nästkommande års utfall 2013–2017 är klart sämre än prognosprecisionen för innevarande års utfall. Särskilt tydligt är detta för inflationen och reporäntan. Exempelvis är det genomsnittliga medelabsolutfelet nästan 0,9 procentenheter för prognoser för nästkommande års KPI-utfall, med en relativt stor spridning mellan prognosinstituten (se tabell 23). Liksom för prognoserna för innevarande års utfall tillhör Konjunkturinstitutet de prognosinstitut med lägst medelabsolutfel för nästkommande års inflation och reporänta. Riksbanken och regeringen har lägst medelabsolutfel för nästkommande års arbetslöshet respektive offentligfinansiella sparande.

Tabell 23 Medelabsolutfel för prognoser för nästkommande år, 2013–2017

Procentenheter

	BNP	Arb.- löshet	KPI	KPIF	Repo- ränta	Off.fin. spar.
ESV	0,50	0,20	0,76	0,42	0,84	1,25
HUI	0,67	0,23	0,91		0,86	
KI	0,51	0,32	0,65	0,42	0,56	1,18
LO	0,54	0,37	0,65	0,39		
NO	0,68	0,25	0,88	0,45	0,81	
Reg	0,63	0,27	0,76	0,45	0,53	1,11
RB	0,48	0,14	1,02	0,57	0,84	
SEB	0,53	0,22	0,69	0,45	0,62	
SHB	0,56	0,24	1,06	0,46	0,74	
SN	0,39	0,18	1,13	0,59	0,80	
SB	0,59	0,28	1,21	0,62	0,89	
Medel- värde	0,55	0,24	0,88	0,48	0,75	1,18

Anm. Prognosinstituten är Ekonomistyrningsverket (ESV), Handelsutredningsinstitutet (HUI), Konjunkturinstitutet (KI), Landsorganisationen (LO), Nordea (NO), regeringen (Reg), Riksbanken (RB), Skandinaviska Enskilda Banken (SEB), Handelsbanken (SHB), Svenskt näringsliv (SN) och Swedbank (SB). Variabeldefinitioner finns i tabell 17.

Alla prognosinstitut publicerar inte prognoser på samtliga variabler. LO och Handelsbanken publicerar ibland bara prognoser för kalenderkorrigerad BNP-tillväxt; dessa prognoser har med hjälp av KI:s realtidskalender räknats om till prognoser för faktisk BNP-tillväxt. Kursiverade siffror anger det prognosinstitut med lägst medelabsolutfel för respektive variabel och prognoshorisont.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Det är också tydligt att prognosprecisionen för 2017 var markant bättre än genomsnittet för 2013–2017, särskilt för BNP-tillväxten och reporäntan (jämför tabell 18 med tabell 22 och tabell 23).

PROGNOSFELEN 2013–2017 KAN TILL VISS DEL FÖRKLARAS AV VÅR OMVÄRLD

Som den lilla öppna ekonomi Sverige är påverkas vi mycket av störningar från vår omvärld och den globala konjunkturutvecklingen fortsatte att vara oväntat svagt i efterdyningarna av finanskrisen i början av perioden 2013–2017. Detta bidrog till att den svenska BNP-tillväxten överskattades något 2013 och 2014. Den därefter oväntat starka inhemska efterfrågan och exporten medförde att prognoserna för BNP-tillväxten 2015 gjorda under 2014 och 2015 i genomsnitt var mer än en procentenhet för pessimistiska.⁷⁸ Detta i kombination med små medelfel för 2016 och 2017 ger sammantaget mycket små systematiska fel för BNP-tillväxten under perioden 2013–2017. Sysselsättningen har ökat

⁷⁸ Se "Utvärdering av makroekonomiska prognoser", Specialstudie nr. 48, Konjunkturinstitutet, 2016.

oväntat snabbt de senaste åren och prognosinstituten har generellt överraskats av att arbetslösheten blivit lägre än väntat. Överskattningarna av, framför allt, nästkommande års inflationsutfall 2014–2016 förklarades bland annat av att den svaga konjunkturutvecklingen i omvärlden medförde en svag utveckling av världsmarknadspriser och därmed svenska importpriser. Dessutom var den svenska löneutvecklingen under perioden lägre än förväntat. Det fanns också tydliga indikationer på att företagen, trots den goda inhemska konjunkturen, hade svårt att föra över sina kostnadsökningar till kunderna.⁷⁹ En annan faktor som kan ha haft betydelse för överskattningen av inflationen under perioden är att genomslaget från penningpolitiken kan ha varit svagare än väntat. Det kan heller inte uteslutas att de lägre (långsiktiga) inflationsförväntningarna under 2014 och 2015 kan ha haft ett större genomslag på inflationen och löneutvecklingen än väntat. Den oväntat låga inflationen har medfört att Riksbanken har sänkt reporäntan mer än väntat. Delvis på grund av den oväntat låga BNP-tillväxten under perioden 2013–2015 överskattades i genomsnitt det offentligfinansiella sparandet samma period. Men eftersom det offentligfinansiella sparandet i genomsnitt underskattades med hela 1,4 procentenheter 2016 och 0,9 procentenheter 2017 har prognoserna 2013–2014 sammantaget underskattat det offentligfinansiella sparandet.⁸⁰

⁷⁹ Se Apel, M. m.fl., "Resultat från en enkät om företagens prissättning", Ekonomiska kommentarer 2014:4, Sveriges riksbank, 2014 och "Riksbankens Företagsundersökning", Sveriges riksbank, 2016.

⁸⁰ Se tabell 17 och "Utvärdering av makroekonomiska prognoser", Specialstudie nr. 48, Konjunkturinstitutet, 2016.